

[Aksel Larsen.]

strækninger hen til græsning, fordi de er vandlidende eller af andre årsager. Det drejer sig ikke alene om marskegne ude i vest, det drejer sig også om egne midt inde i Sønderjylland. Jeg tænker på egnene omkring Toflund og nede i omegnen af Tinglev; også andre steder ligger der meget store arealer, som, fordi de er vandlidende, kun anvendes til græsning og ikke, mere rationelt, til landbrug. Jeg synes, det er en samfundsopgave at få Sønderjyllands jord gjort brugbar til dyrkning og derefter dyrket på samme måde som i det øvrige land; det vil bevirke, at langt flere mennesker end nu kan leve på denne jord, og det vil bevirke en nationaløkonomisk vinding for vort land.

Jeg henstiller disse betragtninger til overvejelse, men vil samtidig tilføje, at det er ikke nok, at man interesserer sig for gennem udstykning, gennem oprettelse af nye landbrug, eventuelt også, som af mig foreslået, gennem inddragelse af ny jord under ploven, i Sønderjylland at skaffe en større landbefolkning. Man må sørge for en rimelig balance mellem land og by, mellem landbrugserhvervet og andre erhverv i Sønderjylland.

Sønderjylland er en relativt tyndt befolket landsdel; den væsentlige årsag hertil er formodentlig, at der i tyskertiden før den første verdenskrig emigrerede 60 000 sønderjyder til Amerika, hvortil kommer, at en del foretrak at flytte nordpå over grænsen til det gamle land. Den sønderjyske industri er ikke stor. Disse grænseegne blev naturligvis i industriel henseende forsømt af Tyskland, men der er ikke gjort noget effektivt fra Danmarks side for både at forøge landbefolkningen og at give Sønderjylland en større industri efter genforeningen. Man mærker noget til fremskridt i så henseende i Sønderborg, men ellers er det meget småt.

Jeg er af den opfattelse, at det må være samfundets sag, repræsenteret ved staten og kommunerne, at drage omsorg for, at industrivirksomhederne ikke klumpes sammen i de tidligere industrielle centre, men fordeles jævnt ud over landet — det vil være det bedste. Vi ser her København vokse som en uhyre flad pandekage, der breder sig til alle sider. Nye industrier skyder op, landbrugsjord bliver benyttet til at bygge fabrikker på eller til at bygge boliger på. Afstandene bliver umådelige for de folk, der skal til og fra deres arbejde morgen og aften, og samtidig er der byer i landet, hvor der udmærket vel kunne placeres industri, men hvor dette ikke sker, og sådanne byer finder

vi først og fremmest i Sønderjylland. Jeg synes, at regeringen skulle optage dette problem til behandling og gøre noget ved det. Når vi nu har fået en kirkeminister, som også ud fra sit specielle kendskab til forholdene i landsdelen viser et så prisværdigt initiativ, som tilfældet er i denne henseende, må jeg have lov til at henstille til ham også at gøre sin indflydelse i regeringen gældende, for at man, såvel af hensyn til Sønderjylland og dets befolkning som af hensyn til, at et tæt befolket Sønderjylland vil være det bedste nationale grænseværn mod syd, gør noget for både at udvikle landbruget og at forøge landbefolkningen i Sønderjylland og sørger for, at de sønderjyske byer og egne får en industri, der svarer til, hvad man har i andre byer og egne af Danmark.

Evald Christensen: Det forundrede mig ikke så lidt, da jeg læste bemærkningerne til lovforslaget, at der er så forholdsvis stor tilslutning til de tanker, der er fremsat i lovforslaget, fra menighedsrådsmedlemmer i Sønderjylland. Hvor stor den er, er måske vanskeligt at sige, men det ser jo ud til, at den er forholdsvis stor. Jeg havde tænkt mig, at man havde stået hårdere på, at det gamle skulle gælde. Forsåvidt er jeg glad ved, at vi har det bag ved dette lovforslag, som der gives udtryk for i udtalelsen om menighedsrådenes og menighedsrådsmedlemmernes tilslutning til forslaget.

Det er jo en gammel historie — som også det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde — med tildeling af jord til præstegårdene og siden jord til skolerne, og det har selvfølgelig været tanken, at dermed skulle man lægge bund økonomisk både under kirken og skolen. Tildeling af jord til præstegårde og til skoler er også kendt i andre lande, men det er efterhånden gået sådan, at sagen ikke længere kunne ordnes på den måde. Nu kommer dertil desuden, at Sønderjylland har en særstilling på dette område i forhold til det øvrige land, og det kan man heller ikke blive ved at opretholde. Derfor mener jeg, at det er godt, at den højtærede kirkeminister har forelagt dette lovforslag, og vi må forsøge at finde en ordning, som sønderjyderne kan være tjent med, og som giver dem samme forhold, som vi har heroppe imod nord.

Det er nævnt — og det er noget, vi ved —, at der er udlejet eller bortforpagtet mange små lodder af præstegårdsjorderne dernede. Jeg ville antage, at det kunne være en fordel, at mange af disse små lodder, når vi nu skal til at ændre forholdene, kunne gå over som tillægsjord til selvstændige brug,